

Udtalelser, som ramme Forslaget i dets Helhed, men jeg skal her navnlig dvæle ved Udtalelserne fra det ærede Medlem for Hjørring Amts 2den Valgfreds (Kr. Jensen) og Aalborg Amts 4de Valgfreds (A. Thomsen), der stemplede denne Lov som en Beskyttelseslov for Købstæderne mod Landet. Jeg vil bede det ærede Medlem om ved Lejlighed at gennemlæse den nugældende Lov af 29de December 1857 om Næringsvæsenet, og De vil ganske sikkert faa det Indtryk, at denne Lov var i høj Grad en Beskyttelseslov for Købstæderne mod Landet: men sikkert er det imidlertid, at det er fuldstændig urigtigt. Det Skridt, man gjorde i 1857, var netop at gaa mod Købstæderne til Fordel for Landet; og man gik meget vidt den Gang. Tidligere var jo Forholdet det, at Næring ikke kunde drives ude paa Landet undtagen ifølge Bevilling. Nu lukkede man Landet op for Næringsdriften til Stade for Købstæderne, der hidtil i Aarhundreder havde indtaget en privilegeret Stilling i saa Henseende, og man søgte saa, idet man gjorde dette Indgreb i Købstædernes faktiske Retforhold, at beskytte den gennem enkelte Bestemmelser. Dette tror jeg, man vel maa fastholde, naar man vil dømme om det foreliggende Lovforslag, der jo i Virkeligheden kun er en Revision af Næringslovgivningen og intet andet.

Jeg skal derefter tillade mig at dvæle ved enkelte af de Bemærkninger, der ere fremsatte, for saa vidt disse ramme Hovedbestemmelserne i Lovforslaget. Der er da i Aar ligesom i forrige Aar fremkommet Indsigelser mod de Bestemmelser i Forslaget, der angaa Forbrugs- og Andelsforeninger. Jeg tror, at ærede Medlemmer, der forrige Aar havde Ordet om dette Forhold, og talte mod Forslagets Bestemmelser, gennemgaaende ere komne noget forkert affsted med disse Bestemmelser. Det har ikke været Forslagets Hensigt at gaa de egentlige, de virkelige Forbrugs- eller Andelsforeninger for nær. Man har i saa Henseende heller ikke fastsat nogen Bestemmelse, der kunde hindre en virkelig Forbrugs- eller Andelsforening i at fortsætte sin Virksomhed; thi for deres Bedkommende betragtes Virksomheden fremdeles ikke som Næringsdrift i Ordets egentlige Forstand. Men det, man har villet, er at fastsætte Kendemærker, hvide Kendemærker for naar en Virksomhed faldd ind under den egentlige Forbrugs- eller Andelsvirksomhed, som man vilde anerkende som saadan, og naar den hørte ind under den masserede, ulovlige Næringsdrift. Thi det kan virkelig ikke nytte at nægte det, at der i saa Henseende er blevet begaaet store Fejl Landet over af de

saakaldte Forbrugsforeninger. Naar de to ærede Medlemmer, der have taget Ordet om Forbrugsforeninger i Dag, ere fra Sylland, saa er det ikke noget Tilfælde. Sagen er nemlig ganske sikkert den, at i saa Henseende er der en Forskel mellem Sylland og Dørne, idet Forbrugsforeningerne i Sylland gennemgaaende have holdt sig paa den lovlige Grund, medens de paa Dørne og navnlig paa Sjælland have haft en vis Tilbojelighed til at gaa uden for det lovlige. Nu har man i Forslaget søgt at sætte det uopvændige Kendemærke mellem den lovlige og den ulovlige Tilstand for Forbrugs- og Andelsvirksomheders Bedkommende deri, om den paagældende Virksomhed holdt aaben Bod eller lignende Forretningslokale. Jeg tror, at dette Kendemærke ikke har været saa galt endda, navnlig for Forbrugsforeningernes Bedkommende. De virkelige Forbrugsforeninger henvende sig jo kun til en bestemt i Forvejen givne Kreds, nemlig Kredsen af deres Medlemmer; de maa ikke gaa ud over den og have i Virkeligheden, naar de ville holde sig paa Lovlighedens Grund, heller ingen Interesse i at gaa ud over Medlemmernes Kreds. Men naar de iagttage dette Forhold, have de heller ingen Brug for det hvide Apparat, som skal løkke Runder ind til Forretningen fra Vej og Gade. Dette Apparat kunne de undvære, og det har været Kommissionens Tanke, at man derfor skulde formene de lovlige Forbrugsforeninger at bruge dette Apparat, hvortil navnlig hører den aabne Bod. Ved „aabne Bod“ vil man jo forstaa en Indretning af Forretningslokalet, hvorefter dette ikke alene skifter med egentlige Skilte, men tillige med Udstilling af Varer, saaledes at Virksomheden maa siges at være beregnet paa at trække ukendte Runder, der gaa forbi ind til Forretningen. Som sagt, dette Apparat kunne dog Forbrugsforeningerne i Virkeligheden meget godt undvære, og derfor tror jeg, at det omtalte Kendemærke ikke var saa galt. Men jeg skal for mit Bedkommende sige, at naar man vil være enig med mig i, at det, hvormed det gælder, er at ramme de ulovlige Forbrugsforeninger og at søge at faa Bestemmelser, hvorved det kan blive klart, naar en Forbrugsforening er paa lovlig Grund, og naar den er paa ulovlig Grund, saa skal jeg være meget villig til at forhandle om et andet Kendemærke i saa Henseende end det, Forslaget her har opgivet.

Der har saa været Tale om de tvungne Sagprøver. Det er ikke Meningen, saa vidt jeg forstaaer de tvungne Sagprøver, at de i og for sig skulle bevirke, at vor Haandværker- og Industristand skulde naa til nogen væsent-